

ת"פ 58944/08/21 - מדינת ישראל, יחידת תביעות שלוחת נתניה נגד שי חג'ג'

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 58944-08-21 מדינת ישראל נ' חג'ג'

לפני כבוד השופטת, סגנית הנשיא זהר דיבון סגל
בעניין: מדינת ישראל
המאשימה יחידת תביעות שלוחת נתניה
ע"י ב"כ עוה"ד דור כהן ועו"ד מנטסון נגד
הנאשם שי חג'ג' ע"י ב"כ עוה"ד נודל

גזר דין

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בגידול יצור והכנת סמים מסוכנים, עבירה לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים), בהחזקת חצרים לעישון או הכנת סמים או מכירתו או עשיית עסקה אחרת שלא בהיתר, עבירה לפי סעיפים 9(א) + 9(ד) לפקודת הסמים המסוכנים, ובהחזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית, עבירה לפי סעיף 10 סיפא לפקודת הסמים המסוכנים.

2. בין הצדדים לא גובשה הסכמה לעניין העונש שראוי שיושט על הנאשם. בעניין זה כל צד טען כראות עיניו וכמיטב שיקול דעתו המקצועי.

עובדות כתב האישום

3. החל מיום 10.4.2021 שכר הנאשם בית פרטי המונה 3 קומות, 5 חדרים, חצר וחניה. במהלך השכירות ובמועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, הקים הנאשם בבית מעבדה לגידול סם מסוכן מסוג קנבוס ולשם כך רכש שתילי קנבוס קטנים, חומרי דישון ואמצעים רבים לצורך גידול הסם ובהם 9 נורות, 41 שנאים ושני מפוחים. בהמשך ועד ליום 19.8.2021 גידל הנאשם 916 שתילים וסך הסם המסוכן שגידל הועמד במשקל של כ- 9.158 ק"ג נטו (בחדר הראשון גידל 62 שתילים במשקל 4.34 ק"ג; בחדר השני גידל 20 שתילים במשקל 2.48 ק"ג; בחדר השלישי גידל 264 שתילים במשקל 1.358 ק"ג; בקומת המרתף גידל 570 שתילים במשקל 0.98 ק"ג).

תסקירי מבחן

4. בפני בית המשפט מונחים שלושה תסקירים (7.7.2022, 6.11.2022, 18.6.2023) המגוללים את

הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם, היסטוריה עבריינית והתייחסותו לעבירות, הערכת הסיכון כמו גם הסיכוי לשיקום. בסופו של תהליך אבחון וטיפול המליץ שירות המבחן על ענישה המהווה אלטרנטיבה עונשית בדמות הטלת צו של"צ בהיקף שעות נרחב. כמו כן, לפי חוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 28.9.2023, נמצא הנאשם מתאים לביצוע עבודות שירות. אפרט בקצרה.

תסקיר מיום 7.7.2022 (להלן: התסקיר הראשון)

5. התסקיר התבסס על פגישות שקיים שירות המבחן עם הנאשם, בדיקת שנתן שמסר האחרון, עיון במסמכים שהציג ובהם תמליל דוח משטרה ומכתב המלצה ממעסיקו, כתב האיטום, פרוטוקול דיון מיום 9.12.2021, הכרעת הדין וגיליון רישום פלילי מיום 30.6.2022.

6. הנאשם בן 39, רווק, מתגורר בבית הוריו בכפר יונה ועובד כמנהל אזור בחברה המספקת ציוד לפלאפונים. הנאשם הינו הילד הרביעי מבין אחיו, הוריו בשנות ה-70 לחייהם, אמו עובדת במשק בית ואביו עובד כנהג. הנאשם תיאר קשר חיובי ותומך עם משפחתו. לדבריו, סיים 12 שנות לימוד ושירות צבאי מלא ולאורך השנים עבד באופן יציב.

7. ממכתב ההמלצה שהציג הנאשם, עולה כי מעסיקו רואה בנאשם כעובד מסור, אמין, ישר ומחויב לעבודתו וצוין כי היעדרות מעבודה לאורך מספר חודשים תוביל לפיטוריו. במהלך הפגישה עם שירות המבחן, הביע הנאשם את חששו מהתוצאות האפשריות של ההליך המשפטי הנוכחי בשל האמור.

8. עיון בגיליון הרישום הפלילי מגלה כי המדובר במעורבות ראשונה ויחידה של הנאשם בפלילים וכי לא עומדים ותלויים כנגדו תיקים נוספים. הנאשם שלל שימוש בחומרים פסיכואקטיביים ובדיקת שנתן ביצע נמצאה נקיה משרידי סם.

9. הנאשם לקח אחריות על מעשיו כפי שתוארו בכתב האיטום, תיאר כי בזמנו רצה למכור הסם לצורך רווח כספי אך כאשר היה הסם מוכן, הצליח לבחון את חומרת מעשיו ובחר שלא לממש את תכניותיו ואף הסגיר עצמו לגורמי אכיפת החוק. בהקשר זה, ביטא הנאשם הבנה לחומרת מעשיו והכיר בהתנהגותו הפסולה. עם זאת, הביע אמביוולנטיות לאפשרות להתחיל טיפול בקבוצה המיועדת למבוגרים עוברי חוק בהתאם להמלצת שירות המבחן, לצורך הכרה במניעים שבבסיס התנהגותו ובזיהוי מצבי סיכון אפשריים עבורו וחיזוק כוחותיו.

10. שירות המבחן התרשם מנאשם שלאורך השנים גילה תפקוד תקין ויציב, לא מאופיין בדפוסים עברייניים או התמכרותיים, אך ישנו פער בין תפיסתו העצמית החיובית והנורמטיבית ובין מעורבותו בעבירות הנוכחיות, והרקע להם אינו ברור דיה. בין גורמי הסיכון שקל שירות המבחן את חומרת העבירות, התכנון וההתארגנות בביצוען ועמדתו המתקשה של הנאשם להכיר בצורך במעורבות טיפולית במצבו. בין גורמי הסיכוי לשיקום, נשקל כי מדובר במעורבות ראשונה ויחידה של הנאשם עם החוק, ההתרשמות מתפקוד תקין בשלל מסגרות חייו, קיומם של יכולות, כישורים ומערכת ערכים

נורמטיבית, העובדה כי הסגיר עצמו לגורמי אכיפת החוק - דבר שמשקף לקיחת אחריות והבנה לאיסור החוקי שבהתנהלותו והעובדה כי ההליכים המשפטיים היוו עבור הנאשם אלמנט מרתיע ומציב גבול.

11. לאור האמור, סבר שירות המבחן כי יש חשיבות לבחון האפשרות השיקומית והעריך כי עונש מאסר, גם אם במסגרת עבודות שירות, עשוי לפגוע בתפקודו התעסוקתי הנוכחי ולהוביל לרגרסיה במצבו ולהחליש כוחותיו. משום כך, המליץ שירות המבחן על ענישה במסגרת הטלת צו של"צ בהיקף שעות נרחב.

תסקיר מיום 6.11.2022 (להלן: התסקיר השני)

12. בתסקיר נמסר כי לאורך תקופת הדחייה הראשונית, עמד הנאשם על קשר רצוף עם שירות המבחן, שב ולקח אחריות והביע נכונות מילולית ראשונית להעמיק בבחירותיו השוליות ולהשתלב בהליך טיפולי. כמו כן, בדיקת שתן שמסר הייתה נקיה משרידי סם ובתקופת הדחייה לא נפתחו כנגד הנאשם תיקים נוספים. הנאשם מסר לשירות המבחן כי מזה חודשיים סיים עבודתו על רקע שיקולים כלכליים ולא החל בעבודה חדשה משום חוסר הוודאות באשר לתוצאות ההליך. אולם הדגיש את יכולותיו ליציבות ותפקוד תעסוקתי והביע חשש מתוצאות ההליך המשפטי כשלבדבריו ענישה בדמות מאסר, גם אם עבודות שירות, עשויה לפגוע ביכולת שלו להשתלב בחזרה בשוק העבודה.

13. לאור האמור, המליץ שירות המבחן על תקופת דחייה נוספת בת ארבעה חודשים.

תסקיר מיום 18.6.2023 (להלן: התסקיר השלישי)

14. כעולה מהתסקיר האחרון, הנאשם השתלב בקבוצה קצרת טווח בשירות המבחן, הגיע לכל המפגשים, שיתף באופן פעיל, התייחס באופן מותאם ומכבד לחברי הקבוצה, שיתף על אודות התנהלותו בעבירות, במניעים ובבושה שחוה סביב ההליך המשפטי וכן בלקחים שהפיק. בשיחות עם שירות המבחן הנאשם שב ולקח אחריות על מעשיו, הביע צער בגין התנהלותו השולית, הביע חשש מעונש שיפגע בתפקודו התעסוקתי וניסיונותיו לנהל אורח חיים תקין ויציב, וכן הביע שביעות רצון מהשתלבותו בקבוצה אך מסר לא זקוק למעורבות טיפולית נוספת משום היעילות שבטיפול שהשתתף בו זה מכבר. כמו כן, בדיקת השתן שמסר נמצאה נקיה משרידי סם ולא נפתחו כנגדו תיקים נוספים בתקופת הדחייה.

15. משכך, סבר שירות המבחן כי עונש מאסר, גם אם במסגרת עבודות שירות, עלול להוביל לרגרסיה במצבו של הנאשם. על כן, המליץ שירות המבחן על הטלת צו של"צ בהיקף 250 שעות.

טיעוני הצדדים לעונש

16. המאשימה עמדה בטיעוניה על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות בהן הורשע הנאשם ובהם הגנה על שלמות גופו ובטחונו ובריאותו של הציבור בפרט נוכח היותו של נגע הסמים כמחולל פשיעה. חומרה יתרה ביקשה המאשימה לראות בעובדה כי הנאשם עומד בראש שרשרת הכנת הסם לצורך הפצתו, מספר

השתילים הרב שהחזיק, משקלם, התכנון שקדם לביצוע העבירות, לרבות שכירת בית ואבזורו בציוד מותאם לגידול הסם והזמן שהקדיש לשם כך. עוד ביקשה המאשימה לתת משקל לפוטנציאל הנזק הגדול הגלום בביצוע העבירות. לאור זאת ומשום שהקמתם של מעבדות לגידול סמים הפכו לתופעה נפוצה ומסוכנת, עתרה המאשימה לקבוע מתחם שבין 12 ועד 36 חודשי מאסר בפועל. עמדתה תמכה בפסיקה.

17. באשר לקביעת העונש בגדרי המתחם זקפה המאשימה את גילו של הנאשם, העדר הרשעות קודמות והודאתו במיוחס לו. כמו כן, המאשימה סבורה כי אין כל טעם ענייני לחרוג ממתחם הענישה על אף ההמלצה החיובית שהובאה בתסקיר המבחן, שכן זו אינה הולמת את חומרת העבירה, מאפייניה והשלכותיה, ולא הוכח קיומו של פוטנציאל שיקומי מבטיח. אליבא המאשימה, העונש הראוי לנאשם מצוי בתחתית המתחם לו עתרה, דהיינו, 12 חודשי מאסר ורכיבי ענישה נוספים. עמדתה זו תמכה בפסיקה.

18. מנגד טען ב"כ הנאשם כי עתירתה של המאשימה מחמירה יתר על המידה אינה הולמת את נסיבות ביצוע העבירה כמו גם הפסיקה הנוהגת. לשיטתו, עניין לנו במקרה חריג שבחריגים המתאים הן לקביעת מתחם מקל והן לסטייה מהמתחם משיקולי שיקום. בתוך כך נטען כי המאשימה עצמה עיניה מהפרמטר העיקרי והמכריע הנוגע בהתנהלות הנאשם אשר עשה כמיטב יכולתו לתקן את תוצאות מעשיו האסורים. לאחר שנתקף בייסורי מצפון, שם פעמיו למשטרה והודיע בריש גלי על מעשה העבירה והביע חרטה. בהמשך הוביל את השוטרים לבית שם גודלו הסמים ונעצר למספר ימים. בנסיבות אלו, נטען כי העבירה המוגמרת של גידול והחזקת הסמים אמנם בוצעה אך ברור שהתכנון הראשוני היה להביא למכירת הסם. תכנית זו לא הושלמה במלואה ובסופו של דבר לא נגרם נזק לציבור. לפיכך נטען כי מדובר במקרה המתקרב לפטור מעונשין עקב חרטה שצריך לקבל ביטוי ממשי בקביעת גבולות המתחם.

19. עוד עמד ב"כ הנאשם על הנסיבות המצדיקות לטעמו חריגה ממתחם הענישה משיקולי שיקום תוך הפנייה לתסקירי שירות המבחן, הנאשם השתלב בטיפול בהצלחה, מסר בדיקות שתן נקיות משרידי סם, שיתף פעולה לאורך כל ההליך ורמת המסוכנות בעניינו שממילא הייתה נמוכה פחתה. לכל זאת הוסיף את העובדה כי מדובר באדם נורמטיבי, שזוהי הסתבכותו היחידה עם החוק, הודה והביע חרטה וצער, נרתע מההליך הפלילי, הפיק לקחיו. לסיום הדגיש כי עונש מאסר, גם בדרך של עבודות שירות, עלול להוביל לרגרסיה לא רצויה במצבו של הנאשם. בהתאם, עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה ולהשית על הנאשם ענישה שיקומית וחינוכית בדמות מאסר על תנאי, צו מבחן ושל"צ.

20. הנאשם בדברו האחרון אמר את הדברים הבאים: "אני מביע חרטה עמוקה. זה לא משהו שתואם לערכים שגדלתי עליהם בכלל. מאז המקרה וגם לאחר מכן קיבלו אותי לעבודה, שילמו למלווה שילווה אותי, סמכו עלי להמשיך בעבודתי. כיום אני עובד בעבודה מסודרת ומשפר את המצב הכלכלי שלי. פשוט אם אקבל עבודות שירות לא אוכל להמשיך לעבוד, וזה יפגע במצב הכלכלי שלי. אני מבין שאני צריך לקבל עונש, אקבל כל עונש שיתנו לי. אבקש להתחשב בי מבחינת העבודה".

דיון והכרעה

21. מתחם העונש ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

22. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה הם הגנה על בריאות הציבור מפני הנזקים הישירים שנגרמים לגופם של הצרכנים הפוטנציאליים עקב השימוש בסמים והנזקים העקיפים שנגרמים כתוצאה מביצוע עבירות הנלוות לצריכת הסם בהיותן מחולל פשיעה.

23. לאחרונה התרבו המקרים בהם מוקמות מעבדות לגידול סמים בדירות ייעודיות והתופעה הופכת לנפוצה מאוד ומסוכנת מאוד. עסקינן בחוליה הראשונה והעיקרית בשרשרת הפצת הסם, כאשר הכנסת כמות סם חדשה מגדילה את מצאי הסמים בשוק וכן, בסופו של דבר, את היקף השימוש בסמים ולהרחבת הנזקים הכרוכים מעצם שימוש בסמים. על כן, נקבע כי על בית המשפט להרים תרומה במלחמה בנגע הסמים בנקיטת יד קשה כלפי מבצעי עבירות אלו.

24. על ההכרח במדיניות ענישה מרתיעה כלפי אלו הלוקחים חלק בייצור והפצה של סמים מסוכנים עמד בית המשפט העליון פעמים רבות. ראו מיני רבים: ע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' שמאי, פ"ד נח (2) 734 (9.2.2004); ע"פ 6021/95, 4998/95, 5267/95, 5313/95 מדינת ישראל נ' גומז (31.7.1997); ע"פ 575/88 עודה נ' מדינת ישראל, פ"ד מב (4) 242 (11.12.1988). ובמיוחד ראו דברי בית המשפט העליון בע"פ 6990/13 חט"ב נגד מדינת ישראל (24.2.2014):

"בית משפט זה הצביע בפסקי דין רבים על התוצאות הקשות וההרסניות הנגרמות בעקבות הפצת סמים מסוכנים, ובמיוחד הקשים שביניהם. קשה להגזים בהערכת הנזק הנגרם מייצור, הפצה, סחר ושימוש בסמים. נזק ממוני, גופני ונפשי, המקיף את החברה בכללותה, ואיננו נעצר במשתמש או במעורבים הישירים בביצוע העבירות... יבואני סמים וסוחריו המרכזיים הם אלו שיוזמים ומניעים את התהליך, אולם תפקיד חשוב וממשי בפגיעה בערכים המוגנים מסור גם לכל יתר חברי החוליות המרכיבות את השרשרת, מגדול ועד קטן: "וידענו מכבר כי בלא חוליות-הביניים המרכיבות את השרשרת יתקשו עברייני הסמים העיקריים לבצע את זממם. כנדרש מכאן, חובה היא המוטלת עלינו להיאבק בכל חוליה וחוליה ולנתק את השרשרת...".

25. עסקינן בסם מסוג קנבוס, אשר חומרתו פחותה בהשוואה לסוגי סמים אחרים, כגון קוקאין והרואין ראו: בש"פ 8640/20 אבו קרינאת נ' מדינת ישראל (23.12.2020), בש"פ 3812/21 מוקלד נ' מדינת ישראל (15.6.2021), ת"פ (מחוזי מרכז) 4435-07-19 מדינת ישראל נ' אליהו (4.5.2021). אולם, מדיניות האכיפה והענישה המקלה אשר ננקטת בשנים אחרונות כלפי המשתמשים בסמים מסוג קנבוס, אינה חלה על מי שמגדל לשם הפצה או סוחר בסמים מסוג זה.

26. מדיניות הענישה כלפי העוסקים בשלבי הייצור או ההספקה של הסמים, נותרה ועודנה ממשית ומרתיעה, ובתי המשפט עמדו לא אחת על ההכרח בנקיטת יד קשה כלפי מקימי ומפעילי המעבדות על מנת למגר את תופעת

המעבדות "שפשטה במחוזותינו כאש בשדה קוצים". ולעניין זה יפים הדברים שנקבעו בע"פ 2596/18 זמזורי נ' מדינת ישראל (12.8.2018):

"צרכנים ומשתמשים ואנשים נורמטיביים, שבעבר לא היו מוכנים ליטול על עצמם סיכון להסתבך בעולם הפלילי, נכונים כיום לילך צעד נוסף ולהפוך למגדלים וסוחרים בסם... ברם, סחר בסמים הוא סחר בסמים. ידע כל מי שמהרהר בדרכים לעשיית כסך קל, כי מדיניות הענישה לא השתנתה ובית המשפט רואה בחומרה עבירות של סחר והפצה של סמים מסוכנים, גם סמים "קלים" תוך הטלת ענישה משמעותית ומרתיעה. צרכנים ומשתמשים - ראו הוזהרתם".

27. וכן ראו בהקשר זה ע"פ 2139/22 ג'אנח נ' מדינת ישראל (14.7.2022):

"אין להסכים עם מציאות שבה פונים אזרחים מן השורה לשמש כחוליה בשרשרת אספקת הסמים וזאת כדי לגרוף רווח כלכלי "מהיר וקל". ההזדמנות העסקית קורצת לאלו שבמצוקה, והם נענים לה אף מתוך מודעות לאיסור שבמעשים, לנזק שייגרם כתוצאה מכל ולמחיר אותו ישלמו היה וייתפסו בעבירתם. משכך, יש צורך בענישה ממשית ואפקטיבית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוע עבירות סמים. כך ענישה מתאימה תעביר את המסר כי ניסיונות הקמת מעבדות סמים בהיקף נרחב אינן בעלות תוחלת כלכלית".

28. וכן, רע"פ 1530/23 רגב נ' מדינת ישראל (15.3.2023); רע"פ 3287/21 עתמין נ' מדינת ישראל (12.5.2021) (להלן: עניין עתמין); ע"פ 126/22 מדינת ישראל נ' פלוני (27.4.2022) (להלן: עניין פלוני); ע"פ 5807/17 דרחי נ' מדינת ישראל (18.6.2018); רע"פ 174/21 סויסה נ' מדינת ישראל (25.2.2021) וכן ע"פ 6299/20 חן נ' מדינת ישראל (4.2.2021).

29. העיון בפסיקה המקובלת מגלה כי בעת קביעת המתחם, מובאים בחשבון מספר פרמטרים ובהם: גודל המעבדה, ומקום הימצאותה; היקף המשאבים שהושקעו במיזם העברייני לרבות ההשקעה להקמת תשתית המעבדה וברכישת ציוד ואביזרים לתפעולה; מספר השותפים במיזם העברייני; תקופת פעילותה של המעבדה; מספר השתילים שגודלו והשלב בו נמצאו; משקלם הסופי של השתילים וכמות הסם המוגמרת. בהתאם לפרמטרים אלו, ומשום הצורך לנהוג ביד קשה כלפי מגדלי הסמים נוהגים בתי המשפט לקבוע מתחמים שהגבול התחתון בהם מתחיל במאסר בפועל ובין 12-14 חודשים ועד 30-36 בגבול העליון ולעיתים אף יותר.

30. להלן פסקי הדין אותם מצאתי כרלבנטיים לקביעת המתחם, אבהיר כי חלקם נופלים מעניינו של הנאשם וחלקם עולים בחומרתם. כך למשל, חלק מהמקרים נידונו בבית המשפט המחוזי והיקף הגידול נאמד ב-50 ועד ל-100 קילו ואף למעלה מכך. מטבע הדברים, העונש אשר הוטל בסופו של דבר תלוי בנסיבות המעשה והעושה.

31. ע"פ 3378/21 אליהו נ' מדינת ישראל (5.07.2021) - הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בכתב אישום המייחס לו ייצור והכנת סם וכן נטילת חשמל במרמה. הנאשם ואחר שכרו בית תמורת תשלום חודשי בסך 11,000 ₪ והקים מעבדה לגידול סם מסוג קאנביס לשם כך צייד את המעבדה בציוד רב ויקר ערך. במעבדה נתפסו מספר רב של

שתילים במשקל של כ-54 ק"ג. כן נטל הנאשם חשמל במרמה בשווי 36,818 ₪. בבית המשפט המחוזי, נקבע מתחם ענישה בין 14-36 חודשי מאסר בפועל ורכיבי ענישה נוספים. בית המשפט מצא לסטות ממתחם העונש משיקולי שיקום וגזר על הנאשם 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל וענישה נלווית. ערעור לבית המשפט העליון על חומרת העונש התקבל, בהסכמת המדינה ולנוכח הליך שיקומי הועמד עונשו של המערער על 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, יתר רכיבי הענישה ללא שינוי.

32. ע"פ 4285/17 יצחקי נ' מדינת ישראל (8.7.2018) - הנאשמת נעדרת עבר פלילי הורשעה בהתאם להודאתה בעבירות של גידול סמים בכך שהצטיידה ביחד עם אחר בצידו יקר ערך לצורך תפעולה של מעבדה לגידול קנבוס ובמשך כשלושה חודשים הפיקה וגידלה כ-1,000 עציצים במשקל כולל של כ-100 ק"ג וכן נתפס קנביס במשקל של 9.1 ק"ג. בית-המשפט המחוזי מרכז קבע מתחם ענישה 24-48 חודשי מאסר בפועל ומצא לסטות ממתחם העונש מטעמי שיקום והשית על הנאשמת עונש מאסר בן 12 חודשים. ערעור על חומרת העונש התקבל ועונשה של הנאשמת הועמד על שישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, יתר רכיבי הענישה ללא שינוי.

33. עניין עתמין - הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של ייצור סם והחזקת סם שלא לצריכה עצמית, בכך שגידל בביתו ובחממה בחצרו בסם מסוכן מסוג קנבוס במשקל של 57 ק"ג. בית המשפט השלום קבע מתחם ענישה 20-40 חודשי מאסר אך מצא לחרוג מטעמי שיקום והטיל על הנאשם 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל, בית המשפט המחוזי קבע את מתחם הענישה 24-48 חודשים ובהתחשב בשיקולי שיקום ומשום שערכאת הערעור אינה ממצה את הדין, השית על הנאשם 20 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית. בקשת רשות לערער נדחתה.

34. רע"פ 174/21 סויסה נ' מדינת ישראל (25.2.2021) - הנאשם בעל עבר פלילי בין היתר בעבירות סמים הורשע בעבירת ייצור סם והחזקת סם שלא לצריכה עצמית. הנאשם שכר מבנה ייעודי תמורת תשלום חודשי שנאמד באלפי שקלים לחודש והקים מעבדה וגידל בה מאות שתילים של סם מסוג קנאביס במשקל של כ-38 ק"ג. הסמים נתפסו מחולקים ל-420 מכלים. בית משפט השלום קבע מתחם עונש שבין 10 ל-28 חודשי מאסר, חרג מהמתחם, והשית על הנאשם 9 חודשי עבודות שירות. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם עונש בין 15 ל-30 חודשי מאסר בפועל, והעמיד את עונשו של הנאשם, משיקולי שיקום, על 12 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבי ענישה נוספים. בקשת רשות ערעור נדחתה.

35. רע"פ 6041/18 דהן נ' מדינת ישראל (2.10.2018) - הנאשם ללא עבר פלילי הורשע על פי הודאתו בעבירות של ייצור והפקת סם בתקופה של כ-5 חודשים, וגניבת חשמל שנאמדה ב-40,000 ש"ח. הנאשם שכר דירת גג בת 5 חדרים לצורך המעבדה הקים וניהל מעבדה לגידול סם מסוג קנאביס והצטייד לשם כך בצידו ששוויו כ-50,000 ש"ח וביצע שינויים במערכת החשמל. במעבדה נתפסו סמים מסוג קנאביס במשקל של כ-40 ק"ג בתוצר הסופי (לא צמחים או שתילים). בית המשפט קבע מתחם עונש בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נידון לעונש של 20 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבי ענישה נוספים. בקשת רשות ערעור נדחתה (הוצג על ידי המאשימה).

36. רע"פ 8095/17 סטרוסטה נ' מדינת ישראל (26.10.2017) - הנאשם ללא עבר פלילי הורשע על פי

הודאתו בעבירות של ייצור סם. הנאשם החזיק במספר רב של עציצים ובהם סם מסוג קנאביס במשקל של 52.3 ק"ג וכן מספר עציצים קטנים ובהם קנאביס במשקל של 611 גרם. נקבע מתחם עונש הולם בין 20-32 חודשי מאסר. הנאשם נידון לעונש מאסר בן 16 חודשים לצד רכיבי ענישה נוספים.

37. עפ"ג (מחוזי מרכז) 45104-03-20 מעידי נ' מדינת ישראל (20.7.2020) - נדחה ערעור של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של גידול סמים ונטילת חשמל. הנאשם הקים מעבדה לייצור סם, צייד אותה בציוד רב, וגנב חשמל. במעבדה נמצאו סמים מסוג קנאביס במשקל של 40 ק"ג. בית המשפט קבע מתחם ענישה בין 18 ל-30 חודשי מאסר בפועל, וחרג מהמתחם משיקולי שיקום וגזר על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל.

38. עפ"ג (מחוזי חיפה) 71508-12-19 מדינת ישראל נ' בן חיים (27.2.2020) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם, ועבירות נלוות. הנאשם הקים מעבדה לגידול סם במשקל של 38.6 ק"ג וחלקי צמח במשקל של 49.4 ג'. בית משפט השלום קבע מתחם עונש הנע בין 8 ל-24 חודשי מאסר בפועל והטיל עונש של 10 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה והעמיד את עונשו של הנאשם על 15 חודשי מאסר בפועל.

39. עפ"ג (מחוזי מרכז) 33120-05-19 מדינת ישראל נ' שחר (28.1.2020) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של גידול סם וגניבת חשמל. הנאשם שכר בית והקים מעבדה לגידול סם, רכש ציוד מעבדה בשווי של כ-220,000 ₪. במעבדה נתפסו סמים מסוג קנאביס במשקל של 45.8 ק"ג כ-200 שתילים. בית משפט השלום קבע מתחם עונש בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל, ומצא לחרוג מהמתחם משיקולי שיקום והשית על הנאשם 9 חודשי עבודות שירות. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש נכון, ואולם השיקום אינו מצדיק חריגה משמעותית, והעמיד את עונשו על 15 חודשי מאסר בפועל.

40. בעפ"ג (מחוזי מרכז) 66585-03-19 מדינת ישראל נ' אבו עלאן (18.6.2019) - הנאשם ללא עבר פלילי הורשע בהתאם להודאתו בעבירה של ייצור סמים. הנאשם שכר חנייה פרטית עם מרתף, תחם אותה באמצעות קיר מיוחד, הצטייד בציוד מתאים לגידול סמים והקים מעבדה לגידול סמים מסוג קנאביס, 191 שתילים במשקל של 42.5 ק"ג. בית משפט השלום קבע מתחם עונש שנע בין 10-36 חודשי מאסר בפועל וגזר עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, בית בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם ענישה בין 14-36 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבי ענישה נוספים והעמיד את עונשו של הנאשם על 10 חודשי מאסר בפועל.

41. ת"פ 53769-12-21 מדינת ישראל נ' כהן (3.1.2024) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בקשירת קשר לביצוע פשע, ייצור הפקה והכנת סם, נטילת חשמל לצורך כך והחזקה. שם דובר על סם מסוג קנבוס. תסקיר שירות מבחן בעניינו היה חיובי ומתחם הענישה שנקבע שם נע בין 14 ועד 30 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית. העונש שנגזר היה 14 חודשי מאסר בפועל.

42. ת"פ (מחוזי ת"א) 60183-03-21 מדינת ישראל נ' אוחיין (26.12.2022) - הנאשם הורשע על פי הודאתו

בביצוע עבירות של ייצוג הכנה והפקה של סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים להכנת סם מסוכן. על פי עובדות כתב האישום, שכר הנאשם בית פרטי בן 3 קומות והפעיל בו מעבדת סמים שכללה ציוד רב. ומשך תקופה של מספר חודשיים גידל 456 שתילים סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 45 ק"ג שלא לשימוש עצמי וכן החזיק במקום סם מסוכן מסוג חשיש במשקל 398.9 גרם. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה 48-22 חודשי מאסר ורכיבי ענישה נוספים, וגזר על הנאשם 22 חודשי מאסר וענישה נלווית.

43. ת"פ (מחוזי ת"א) 28847-09-20 מדינת ישראל נ' יבלונקה (12.9.2021) - הנאשם נעדר הרשעות קודמות הורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והחזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן והחזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן. הנאשם הקים מעבדה בבית פרטי ששכר ובסיוע אחר וגידל בה סמים מסוכנים מסוג קנבוס במשקל כולל של 47 ק"ג. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה 45-20 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. על הנאשם נגזרו 24 חודשי מאסר בפועל.

44. בת"פ (מחוזי מרכז) 14488-04-19 מדינת ישראל נ' וקנין (23.2.2021) - הנאשם ללא עבר פלילי הורשע על פי הודאתו בעבירות של ייצור והפקת סם, נטילת חשמל, החזקת נשק ועוד. הנאשם שכר בית והקים בו מעבדה לגידול סם מסוג קנאביס, במשקל של 51.15 ק"ג וכן נמצא אקדח ללא הנוקר. בית המשפט קבע מתחם עונש לעבירות הסמים ונטילת החשמל בין 14 ל-36 חודשי מאסר בפועל (ולאירוע כולו 17 עד 40 חודשים). הנאשם נדון לעונש של 18 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבי ענישה נוספים.

45. ת"פ 49034-02-19 (מחוזי ת"א) מדינת ישראל נ' אוחיון (7.1.2020) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של ייצור סם ונטילת חשמל, בכך שבצוותא עם אחרים, שכר בית צמוד קרקע עם מרתף ושלושה חדרים הפרושים על פני שלוש קומות לצורך הקמת מעבדה לגידול סם מסוכן מסוג קנאביס ולשם כך התחבר באופן פירטי לרשת החשמל. הנאשם החזיק בלא פחות מ-725 שתילים של צמח הקאנבוס וכן הפיק סם מסוכן במשקל כולל של 114 ק"ג. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם בין 18-40 חודשי מאסר וגזר על הנאשם 20 חודשי מאסר לצד רכיבי ענישה נוספים.

46. הרי אם כן, ככלל, עמדת בתי המשפט עקבית ומחייבת השתת עונשי מאסר מוחשיים, לרוב בדרך של מאסר מאחורי סורג ובריח. עם זאת, ומכיוון שהענישה היא אינדיבידואלית, אפשר גם למצוא פסקי דין החורגים ממדיניות מחמירה זו, ברוב המקרים משום ששיקולי שיקום משמעותי הם אלו שהכריעו את הכף (ראו לדוגמה: ע"פ 6162/21 אזיזוב נ' מדינת ישראל (28.2.2022); ת"פ 31559-08-20 מדינת ישראל נ' בוזגלו (1.3.2023); ת"פ 16097-08-21 מדינת ישראל נ' חמו (17.1.2023); ת"פ 30039-04-20 מדינת ישראל נ' זלצברג (16.11.2021); ת"פ 51797-01-21 מדינת ישראל נ' יוסף (27.6.2022); ת"פ 686-05-21 מדינת ישראל נ' סופיוב (28.11.2022).

47. להשלמת התמונה אומר כי עיינתי ביתר פסקי הדין אליהם הפנו הצדדים ולא מצאתי כי יש בהם לשנות מהקו שתואר מעלה, ויש לזכור כי מדיניות הענישה הנהוגה היא רק אחד מבין הפרמטרים שעל בית המשפט לשקול בעת קביעת גבולות המתחם ובסופו של דבר הדגש מושם על נסיבות ביצוע העבירות.

48. ובעניינינו שלנו, נסיבות ביצוע העבירות הן כה חריגות בנוף התיקים המובאים בדרך כלל לפתחו של בית המשפט ומצדיקות קביעת מתחם קל בהרבה מהמקובל. אסביר.

49. הנאשם אכן ממוקם בראש שרשרת חוליית הסמים, ולייצור ולגידול הסמים קדמו תכנון, מחשבה והכנה רבה. אלו באו לידי ביטוי בין השאר בשכירת דירה וברכישת אביזרים וציוד מעבדה יקר ערך, ובכלל זה, חומרי דישון, בהם 9 נורות, 41 שנאים ושני מפוחים. אולם, בניגוד למקרים רבים אחרים, הנאשם ביצע את העבירות בעצמו, לאחר שלמד על גידול הסמים במרשתת, הוא לא נעזר באחרים לצורך הקמת המעבדה או באנשי קש לצורך שכירת הבית והוא אף לא התחבר לחשמל בדרך פיראטית כדי להסוות את מעשי גידול הסמים.

50. בהמשך גידל הנאשם 916 שתילים, במשקל של כ- 9.158 ק"ג נטו (בחדר הראשון גידל 62 שתילים במשקל 4.34 ק"ג; בחדר השני גידל 20 שתילים במשקל 2.48 ק"ג; בחדר השלישי גידל 264 שתילים במשקל 1.358 ק"ג; בקומת המרתף גידל 570 שתילים במשקל 0.98 ק"ג). בהקשר זה, יש לתת את הדעת לכך שלא מדובר בכמות סם מוגמרת, וכמות השתילים הגדולה מלמדת הן על הנזק שצפוי היה להיגרם בשל זליגת הסמים לציבור המשתמשים הפוטנציאליים והן על הרווח שעתיד היה הנאשם להפיק ממכירתם של הסמים.

51. עם זאת, גודלם של השתילים מלמד על כך שמדובר בגידול חדש יחסית. וחשוב מכך וזה העיקר, העבירות הופסקו בטרם הניבו השתילים כמות סם מספקת למכירתם בשוק החופשי, ולא נתפסו סמים מוכנים להפצה (טעת/1). בשונה ממקרים אחרים, בהם התוכנית העבריינית מופסקת הודות למאמצים שמשיקיעות רשויות האכיפה. במקרה דנן, הנאשם הוא זה שפעל בעצמו וביוזמתו לסיכול המיזם העברייני שהקים במיטב כספו משום החרטה הכבדה שחש עקב מעשיו האסורים.

52. לנאשם הייתה שליטה מלאה על המעבדה, הוא יכול היה לפעול להשמיד את הסמים ולמכור את הציוד ששימש להקמתה של המעבדה, וסביר מאוד להניח כי באם היה נוהג בצורה זו, מעשיו הרעים לא היו נודעים ברבים. אך הנאשם פעל בניגוד לאינטרס האישי שלו, בחר בפעולה ממשית אחרת להפסקת מעשי העבירה ועשה כמיטב יכולתו לתקן את תוצאות המעשים. הוא הודיע לרשויות על העבירות, התוודה ללא כחל וסרק על מעשיו האסורים, על אף הידיעה שבעתיד יהיה עליו לשאת בתוצאות מעשיו והעונש צפוי להיות כבד.

53. צודק ב"כ הנאשם כי התנהלות זו היא חריגה ביותר ואינה מאפיינת בדרך כלל עבריינים, ובצדק רב הלין ב"כ הנאשם על המאשימה, שלא מצאה לנכון להביא פרמטר קריטי זה במניין שיקוליה בעת שגיבשה עמדתה ביחס למתחם הראוי, ואף לא מצאה לנכון להזכיר פרמטר זה בטיעוניה לעונש, אפילו לא בחצי מילה.

54. בנסיבות העניין, התוכנית העבריינית כבר יצאה לפעול ולכן הנאשם לא יוכל לזכות בפטור עקב חרטה. עם זאת, יש לתת משקל מוגבר לעובדה כי החרטה של הנאשם היא זו שהובילה להפסקת הפעילות העבריינית ותרמה באופן ממשי למניעת תוצאות המעשים. דברים אלו נכונים בפרט שהנאשם גידל את הסמים בכוונה להשיג מטרה מסוימת, דהיינו, גידול כמות נכבדה של סמים שנועדו למכירה לציבור המשתמשים ורצון לגרוף כסף קל ומהיר, גידול הסמים לא

היווה מטרה העומדת בפני עצמה. לאחר שהחל תהליך הגידול, פעל הנאשם לסכל את הגשמת המטרה המקורית, ומשום שמעשה הגידול לא הבשיל במלואו, לא נגרם כל נזק משמעותי לציבור, כך שחומרת העבירה שהושלמה היא פחותה.

55. מכיוון שמידת האשם של הנאשם היא מופחתת ואף משיקולים של מתן תמריץ לעבריינים להפסקת המעשה הפלילי, אין להעניש את הנאשם באותה רמת חומרה שהיה נענש אחר בנסיבותיו שלא פעל להפסקת העבירה. במילים פשוטות, הרצון לעודד נאשמים שלא להשלים את התוכנית העבריינית צריך להשליך במידה רבה גם על גבולות מתחם הענישה.

56. לאור כל האמור ובהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות, מידת הפגיעה בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנהוגה, מצאתי לקבוע את מתחם העונש בין 8 חודשי מאסר ועד 24 חודשים לצד רכיבי ענישה נוספים ובהם קנס, שנועד ללמד כי אין תועלת בביצוע עבירות מעין אלו. כמו כן בקביעת שיעור הקנס יש להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם.

גזירת העונש המתאים לנאשם

57. לא מצאתי נסיבות לחומרה או לקולה המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם. לפיכך, יש לקבוע עונשו של הנאשם בתוך המתחם תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40'א' לחוק העונשין) כדלקמן:

58. הנאשם יליד 1982, רווק ללא ילדים, מתגורר בבית הוריו בכפר יונה. הנאשם השלים 12 שנות לימוד ושירת בצבא כתומך לחימה בחיל הצנחנים. הנאשם עובד מזה שנים רבות בתחום התקשורת כמתקין, תחילה כשכיר, בהמשך כמנהל אזור ומזה כשנה עצמאי בתחום.

59. אין לחובת הנאשם הרשעות קודמות ומאז ביצוע העבירות בגין נותן את הדין חלף זמן ניכר ולא עומדת נגדו כל טענה בפרק זמן זה.

60. הנאשם לא רק שקיבל אחריות מלאה על מעשיו במשטרה ושיתף פעולה עם חוקריו באופן מלא, הוא נטל אחריות גם בבית המשפט והודה בכתב האישום מבלי שגובש הסדר לעניין העונש, והביע צער ובושה על מעשיו. היה בהודאה זו לחסוך זמן שיפוטי ניכר.

61. תסקירי המבחן כאמור בעלי אלמנטים חיוביים וכבר בתסקיר הראשון המליץ שירות המבחן להעדיף את הפן השיקומי חינוכי, על אף שהנאשם הביע אמביוולנטיות ביחס להשתלבות בהליך טיפולי. בקצרה, הנאשם גדל במערכת משפחתית תקינה, מעורבותו בפלילים היא על רקע חובות כלכליים, הוא אינו מאופיין בדפוסים עבריינים או התמכרותים, והליך הפלילי נוצל כולו כדי לאפשר לנאשם להכיר בדפוס התנהגותו, לזהות גורמי סיכון אפשריים ולחזק

את כוחותיו ויכולותיו. משכך, שולב הנאשם בקבוצה טיפולית המתואמת לצרכיו והתקדם בה לשביעות רצון גורמי הטיפול. שירות המבחן נותר איתן בהמלצתו לפיה יש לנקוט בענישה חינוכית והדגיש כי השתת עונש מאסר עשוי להוביל לרגרסה במצבו ולהחלשת כוחותיו.

62. שקלתי בכובד את המלצת שירות המבחן, אך המלצה זו לא אוכל לקבל. מהתסקירים ניכר כי השיקולים המרכזיים, אם לא לומר הבלעדיים, שעמד לנגד עיני שירות המבחן הוא היות הנאשם בחור צעיר נעדר הרשעות קודמות שבאופן חריג התוודה על מעשיו האסורים, בעוד שחומרת העבירות נדחקה לקרן פינה. נכון כי מדובר בשיקולים חשובים, אך הם אינם בלעדיים או מכריעים ולבטח אין יתר שיקולי הענישה ובהם גמול והרתעה נסוגים מפניהם. ומשום שרוב מגדלי הסמים שהם אנשים לכאורה נורמטיביים, שאין לחובתם הרשעות קודמות, אשר מתפתים לנצל "הזדמנות עסקית" לעשיית כסף קל ומהיר, תוך שהם אדישים לנזק שעלול להיגרם ממעשיהם, הרי המשקל שיש להעניק לנתונים אלו מוגבל מזה שניתן בגזירת הדין בעבירות האחרות.

63. השיקולים בדבר העדר עבר פלילי, קבלת אחריות, נשקלים בגדר מתחם הענישה ופועלים לטובת הנאשם אך הם אינם מצדיקים בהכרח סטייה ממתחם הענישה כטענת ההגנה. ונזכיר כי במלחמה במערכת הפצת הסם יש לתת משקל בכורה לעיקרון ההלימה ולשיקולים של הגנה על האינטרס הציבורי ומשקל מועט לנסיבותיו האישיות של הנאשם (ראו מיני רבים, עניין יוסי כהן; ע"פ 2194/14 בן שמעון נ' מדינת ישראל (10.9.2014)). ואין צורך לשוב ולחזור על האינטרס הציבורי המובהק במיגור תופעת ה"מעבדות" שהפכה לנפוצה ומסוכנת מאוד.

64. בסופו של דבר, המלצת התסקיר לעניין העונש אינה הולמת את נסיבות המעשה והעושה. ולמותר לציין כי השיקולים לאורם פועל שירות המבחן במלאכת גיבוש המלצותיו, אינם בהכרח חופפים באופן מלא למגוון השיקולים שבית המשפט נדרש לאזן ביניהם בגזירת העונש. המלצת שירות המבחן כשמה כן היא - המלצה ואין באמור בה לכבול את ידי בית המשפט (ראו: ע"פ 1756/16 ימיני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (16.3.2016)); ע"פ 10904/04 מיארה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (9.12.2004); ע"פ 6908/04 איבגי נ' מדינת ישראל (27.7.2004); ע"פ 2048/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (14.11.2018); ע"פ 4472/16 עווד נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (15.06.2016); ע"פ 2015/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (5.8.2013)).

תוצאה

1. לנוכח האמור ובאיזון בין הנסיבות לזכותו של הנאשם לבין הנסיבות העומדות לחובתו אני גוזרת עליו את העונשים הבאים:

א. 8 חודשי מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 28.9.2023 הנאשם יתייצב ביום 1.3.2024 בשעה 8:00 במשרדי הממונה במפקדת מחוז מרכז של שב"ס. הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי ההעסקה ובדרישות הממונה, לרבות בדבר איסור צריכת אלכוהול, וכי כל חריגה מהכללים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח.

- ב. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו כל עבירת פשע לפי פקודת הסמים המסוכנים.
- ג. 3 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו כל עבירת עוון לפי פקודת הסמים המסוכנים.
- ד. קנס בסך ₪ 4,000 או 30 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 2 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.3.2024 לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מידי.
- ה. לבקשת הנאשם, הקנס ישולם מתוך ערבון שהופקד מטעם הנאשם בהליך המעצר, והיתרה תושב לנאשם בכפוף לכל דין. מובהר, כי רכיב זה בגזר הדין כפוף לכל מניעה חוקית לרבות עיקול.
- ו. אני מכריזה על הנאשם כסוחר סמים - לפי סעיף 36 א(ב) לפקודת הסמים ומורה על חילוט ציוד המעבדה אשר נתפסו ושימשו לביצוע העבירות, לאוצר המדינה - קרן החילוט האפוטרופוס הכללי.

זכות ערעור כחוק צו כללי למוצגים

ניתן היום, י"ד שבט תשפ"ד, 24 ינואר 2024, במעמד הצדדים.